

**TC
SAĞLIK BAKANLIĞI**

ADANA NUMUNE EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ

ÜNİTE İÇİ ATIK YÖNETİM PLANI

2009

I-GENEL BİLGİLER

I.1-HASTANE ADI: Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi

I.2-ADRESİ: Hacı Ömer Sabancı cad. SEYHAN /ADANA

I.3-İLETİŞİM: Tel: 0 322 226 0331 fax:0322-227 21 36

mail: www.adananumune.gov.tr

II-İDARİ BİLGİLER

II.1-ÜNİTENİN BAĞLI OLDUĞU KURUM: İl Sağlık Müdürlüğü

II.2-ÜNİTE TÜRÜ: Eğitim ve Araştırma Hastanesi

II.3-YATAK KAPASİTESİ: 911

II.4-ATIK YÖNETİM SORUMLUSU: Hakkı EGE

II-5-İLETİŞİM:0322 226 0331

ÖNSÖZ

Çağımızda teknolojik gelişmeler ve ilerlemelere bağlı olarak baş gösteren çevre kirliliğinin ulaştığı boyutları kaygı içinde izlemekteyiz. Çevre bilincinin arttığı günümüz dünyasında toplumun tüm bireyleri gibi bizlerde yaşanabilecek bir çevre için gereken önlemleri almaya kararlıyız. Biz sağlık çalışanları olarak gerek hasta insanların tedavisinde gerekse koruyucu sağlık hizmetlerinde ülkemiz ve insanlarımız adına gelecek nesillere iyi bir ortam bırakmak amacıyla çalışmaktayız. Çalıştığımız Adana Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesinde sağlık hizmetlerinden kaynaklanan, çevreye ve halk sağlığına zararlı etkileri olan atıklar oluşmaktadır. Bizler imkânlar çerçevesinde bu atıkları en aza indirecek önlemleri almaktayız. Fakat atık oluşumunu tamamen engelleme imkânı olmağından oluşan atıkların çalışan personele, hastalara ve hasta ziyaretçilerine ve en nihayetinde çevreye zarar vermeyecek bir şekilde hastane ortamından uzaklaştırılıp bertarafını takip etmekteyiz. Bu ünite içi atık yönetim planı atık yönetiminin en iyi şekilde değerlendirilmesi adına 22.07.2005 tarih ve 25883 sayılı Orman ve Çevre Bakanlığının Tıbbi Atıkların kontrolü yönetmeliğine uygun olarak hazırlanmış olup hastanemiz atık yönetiminde ki işleyişi alınan gerekli önlemleri belirtmektedir.

**PROF. DR. METİN AYDIN
BAŞHEKİM**

ATIK YÖNETİMİ

III-1) ATIK MİNİMİZASYONU

Atıkların azaltılması atık yönetiminin en önemli hedeflerinden bir tanesidir. Azaltılan atıkların ve geri dönüşümün doğaya ve ekonomiye faydaları düşünüldüğünde atık minimizasyonunun atık yönetimindeki önemli yeri fark edilecektir. Atık minimizasyonu daha az atık veya tehlikeli atık oluşmasını sağlayacak metotların ve ürünlerin kullanılmasının sağlanması ve atıkların oluştuğu yerde ayrılmasını içeren işlemlerdir. Atıkların azaltılması aşağıdaki politikaların uygulanmasıyla sağlanabilir.

*Kaynakta Azaltma: Daha az atık veya tehlikeli atık oluşmasını sağlayacak metotların kullanılmasının sağlanması.

*Geri dönüştürülebilir ürünler: Kullanılan ürünlerin kaynakta veya dışarıda geri dönüştürülebilir olmasının sağlanması.

*Yeterli bir yönetim ve kontrol uygulanması: İlaçların ve kimyasalların satın alınımının ve kullanımının kontrollü olmasının sağlanması.

*Atıkların ayrıştırılması: Tehlikeli atık miktarlarının azaltılması için mümkün olduğunca evsel atıkların tıbbi atıklardan ayrı olarak toplanmasının sağlanması.

1-a) Evsel atıkların oluşumunun azaltılması amacıyla ilgili olarak atığı kaynağında en aza indirecek geri dönüşüm (cam atıklar, kağıt atıklar,piller) sistemi uygulanmalıdır.

1-b) Ambalaj atıklarının oluşumunun ve miktarının azaltılması amacıyla kaynakta ambalaj atıklarının ayrı bir şekilde mavi poşet torbalarda toplanıp kağıt atık konteynırına ulaşması sağlanmaktadır. Ünite içi denetimlerde ve hizmet içi eğitimlerde bu konu üzerinde hassasiyetle durulup gerekli uyarılarda bulunarak etkin bir şekilde geri dönüşüm sağlanmaya çalışılmalıdır.

1-c)Tıbbi atıkların oluşumunun azaltılması amacıyla gereksiz tek kullanımlık ürünlerin alımından mümkün mertebe uzak durulmakta. Oluşan atıklar için kaynağında ayırım yapılmaktadır. Yeniden kullanılabilir ürünler titizlikle tespit edilip

tekrar kullanımı sağlanmaktadır. İğne uçları için ayrı kutular bulundurulmaktadır. Tek kullanımlık tıbbi ürünlerin ambalajları geri dönüşüm için ayrı olarak toplanmaktadır. Hangi atıkların tıbbi atık hangi ürünlerin evsel atık ya da geri dönüştürülebilir olduğu konusunda ünite içi denetimlerde ve hizmet içi eğitimde personellere bilgiler verilmektedir.

d) Tehlikeli atıkların minimizasyonu için laboratuarda cihazlardan çıkan sıvıların PH kontrolü yapıp nötralize edildikten sonra kanalizasyona verilmesi sağlanmalıdır. Piller için ayrı toplama kapları kullanılarak Çevre ve Orman Bakanlığı atık yönetim birimi ile koordineli olarak bertaraf ettirilmesi amacıyla teslim edilmektedir. Röntgen banyo suları Milli emlak müdürlüğü tarafından değerlendirilmek ve bertaraf edilmek üzere düzenli olarak alınmaktadır. Miadı dolan ilaçlar ihale sürecinde firmalara konulan şart gereği yeniden aynı ilaç firmasına iade edilmektedir.

III.2-)ATIKLARIN KAYNAĞINDA AYRI OLARAK TOPLANMASI VE BİRİKTİRİLMESİ

a-)Evsel nitelikli atıkların kaynağında ayrı toplanması, bu amaçla kullanılacak toplama ekipmanları ve özellikleri:

Evsel nitelikli atıkların kaynağında ayrı olarak toplanması ve biriktirilmesi amacıyla evsel nitelikli atıklar tıbbi atıklardan, tehlikeli atıklardan, ambalaj ve kâğıt atıklardan ayrı olarak siyah renkli torbalarda toplanmalıdır. Toplanan bu atıklar bu iş için özel olarak ayrılmış taşıma araçları ile evsel atık geçici depolama bölümüne götürülmelidir.

b-)Ambalaj Atıklarının kaynağında ayrı toplanması, Bu amaçla kullanılacak toplama ekipmanları ve özellikleri:

Kâğıt karton plastik ve metal ambalaj atıkları, kontamine olmamaları şartıyla diğer atıklardan ayrı olarak mavi renkli plastik torbalara toplanmalıdır. Toplanan kâğıt

atıklar hastane bahçesinde kağıt konteynırı içinde biriktirilmektedir. Serum ve ilaç şişeleri gibi cam ambalaj atıkları ise cam atık kumbarasına atılmak üzere yine ayrı mavi renkli torbalarda toplanmalı, kullanılmış serum şişeleri toplanırken serum

setlerinin alınarak sadece cam şişe kısmın toplanmasına dikkat edilmelidir. Bunlar ayrı toplama araçlarıyla kâğıt konteynırına ve cam kumbarasına taşınmalıdır.

c-)Tıbbi atıkların (kesici delici atıklar dahil) kaynağında ayrı toplanması, bu amaçla kullanılacak toplama ekipmanları ve özellikleri:

Tıbbi atıkların oluştuğu yere en yakın noktalarda diğer atıklardan ayrı olarak toplanmalıdır. Tıbbi atıkların toplanmasında; yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı; orijinal orta yoğunluklu polietilen ham maddeden sızdırmaz, çift taban dikişli ve körüksüz olarak üretilen, çift kat kalınlığı 100 mikron olan, en az 10 kg kaldırma kapasiteli, her iki yüzeyinde “ Uluslararası Biyotehlike” amblemi ile “DİKKAT TIBBİ ATIK” ibaresi taşıyan kırmızı renkli torbalar kullanılmaktadır. Torbalar en fazla $\frac{3}{4}$ oranında doldurulup,ağzı sıkıca kapatılmalıdır.İçerisindeki sıvı tıbbi atıklardan dolayı sızdırma riski olan torbalar ikinci bir torbaya konularak tam sızdırmazlık sağlanmalı, tıbbi atıkların sıkıştırılmamasına ve başka poşetlere aktarılmamasına dikkat edilmelidir.

Sıvı tıbbi atıklar da odun talaşı ile yoğunlaştırılarak yukarıda belirtilen torbalara konulur. Kesici ve delici özelliği olan atıklar diğer tıbbi atıklardan ayrı olarak delinmeye, yırtılmaya, kırılmaya ve patlamaya dayanıklı, su geçirmez ve sızdırmaz, açılması ve karıştırılması mümkün olmayan, üzerinde “Uluslararası Biyotehlike” amblemi ile “DİKKAT! KESİCİ ve DELİCİ TIBBİ ATIK” ibaresi taşıyan plastik konteynerler içinde toplanmaktadır. Bu biriktirme kapları, en fazla $\frac{3}{4}$ oranında dolduktan sonra, ağızları kapatılıp ve kırmızı plastik torbalara konulmalı, kesici-delici atık kapları dolduktan sonra kesinlikle sıkıştırılmamasına, açılmamasına, boşaltılmamasına ve geri kazanılmamasına dikkat edilmelidir. Tıbbi atık torbaları ve kesici-delici atık kapları $\frac{3}{4}$ oranında dolduklarında derhal yenileri ile değiştirilmelidirler.

Bu atıkları toplayan personel işlem sırasında turuncu renkli özel elbiseler giymelidirler. Taşıma aracı olarak turuncu renkli üzerinde Uluslar arası biyotehlike

amblemi ve Dikkat tıbbi atık ibaresi olan plastikten yapılmış poşetlerin delinmesine yırtılmasına sebep verecek keskin köşeleri olmayan tekerlekli özel taşıma araçları kullanılmalıdır.

d-) Tehlikeli atıkların kaynağında ayrı toplanması, bu amaçla kullanılacak toplama ekipmanları ve özellikleri:

Kimyasal tıklar, toksik, korozif ($pH < 2$ ve $pH > 12$), yanıcı ve reaktif (su ile reaksiyon verebilen şoklara hashas) özelliklerinden en az birine sahip olmaları durumunda tehlikeli atık olarak kabul edilirler. Bu özelliklerden hiç birine sahip olmayan kimyasal atıkların katı olan evsel atıklarla birlikte sıvı olanlar ise kanalizasyon sistemine verilirler.

Radyoloji ünitemizden kaynaklanan röntgen banyo suları banyo odalarında biriktirilmelidir. Bu biriktirilen sular Milli emlak il müdürlüğü tarafından düzenli olarak alınmaktadır.

Laboratuar cihazlarının atık suyu olarak çıkan sıvıların içerisine hypoklorit konulmuş ayrı bir konteynıra alındıktan sonra PH ayarlaması yapılarak tekrar kanalizasyona verilmektedir.

Pillerin ayrı toplanması için Çevre ve Orman Bakanlığı ile gerekli yazışmalar yapılmış olup, piller için ayrı toplama kapları bulundurulacaktır.

III.3. ATIKLARIN TAŞINMASI, TAŞIMADA KULLANILACAK EKİPMAN VE ARAÇLAR

a) Evsel atıkların taşınması ve taşıma amacıyla kullanılacak ekipmanlar

Evsel nitelikli atıklar tıbbi, tehlikeli ve ambalaj tıklarından ayrı olarak siyah renkli plastik torbalarda toplanmaktadır. Atık poşetlerinin 3/ 4 oranından daha fazla doldurulmamalıdır. Atık toplama poşetlerinin ağzı sıkıca bağlandıktan sonra atıklar bu iş için ayrılmış tekerlekli genellikle rengi mavi olan taşıma araçlarıyla geçici atık depolama sahasına iletilmelidir.

b)Ambalaj atıklarının taşınması ve taşıma amacıyla kullanılacak ekipmanlar

Ambalaj atıkları mavi renkli torbalara ayrı olarak toplandıktan sonra bu iş için ayrılmış araçlarla kâğıt konteynırına götürülmelidir.

c)Tıbbi atıkların taşınması ve taşıma amacıyla kullanılacak ekipmanlar

Tıbbi atıkların toplanmasında; yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı; orijinal orta yoğunluklu polietilen ham maddeden sızdırmaz, çift taban dikişli ve körüksüz olarak üretilen, çift kat kalınlığı 100 mikron olan, en az 10 kg kaldırma kapasiteli, her iki yüzeyinde “ Uluslararası Biyotehlike” amblemi ile “DİKKAT TIBBİ ATIK” ibaresi taşıyan kırmızı renkli torbalar kullanılmaktadır. Torbalar en fazla ¾ oranında doldurulup, ağzı sıkıca kapatılmalı, içerisindeki sıvı tıbbi atıklardan dolayı sızdırma riski olan torbalar ikinci bir torbaya konularak tam sızdırmazlık sağlanmalıdır. Tıbbi atıkların sıkıştırılmamasına ve başka poşetlere aktarılmamasına dikkat edilmelidir.

Tıbbi atık torbaları ünite içinde bu iş için eğitilmiş personel tarafından, tekerlekli, kapaklı, paslanmaz plastikten malzemedan yapılmış, yükleme-boşaltma esnasında torbaların hasarlanmasına veya delinmesine yol açabilecek keskin kenarları olmayan, yüklenmesi, boşaltılması, temizlenmesi ve dezenfeksiyonu kolay ve sadece bu iş için ayrılmış araçlar ile toplanır ve taşınırlar. Tıbbi atıkların ünite içinde taşınmasında kullanılan araçlar turuncu renkli olacak, üzerlerinde “Uluslararası Biyotehlike” amblemi ile “Dikkat! Tıbbi Atık” ibaresi bulunacaktır. Tıbbi atık torbaları ağızları sıkıca bağlanmış olarak ve sıkıştırılmadan atık taşıma araçlarına yüklenir, toplama ve taşıma işlemi sırasında el veya vücut ile temastan kaçınılır. Atık torbaları asla elde taşınmazlar. Taşıma işlemi sırasında atık bacaları ve yürüyen şeritler kullanılmaz. Tıbbi atıklar ile evsel nitelikli atıklar aynı araca yüklenmez ve taşınmazlar. Atık taşıma araçları her gün düzenli olarak temizlenir ve dezenfekte edilirler. Araçların içinde herhangi bir torbanın patlaması veya dökülmesi durumunda

atıklar güvenli olarak boşaltılır ve taşıma aracı ivedilikle dezenfekte edilir. Tıbbi atıkları taşımakla görevlendirilen temizlik personeli çalışma sırasında eldiven, koruyucu gözlük, maske kullanır; çizme ve özel koruyucu turuncu renkli elbise giyer. Taşıma işleminde kullanılan özel giysi ve ekipmanlar ayrı bir yerde muhafaza edilir.

d) Tehlikeli atıkların taşınması ve taşıma amacıyla kullanılacak ekipmanlar

Piller, röntgen banyo suları biriktirilme yerinde yeterli seviyeye ulaştığında konunun sorumlularıyla irtibata geçilerek atıklar anlaşma yapılan kurumun yetkilisine tutanak karşılığı teslim edilmelidir.

III.4) ATIK TOPLAMA VE BİRİKTİRME EKİPMANLARININ BULUNMASI GEREKEN YERLER, TOPLAMA PROGRAMI VE TAŞIMA GÜZERGÂHI

a) Evsel nitelikli atık:

Evsel nitelikli atık kapları servisler için; hemşire odası, doktor odası ve hasta yakınlarının ulaşabileceği kolaylıkta servis koridorunda yeterli sayıda bulundurulmalıdır. İdari bölümler için her bölüm alanında en az bir adet bulundurulmalıdır. Atıkların toplanma saati hasta yoğunluğunun en az olduğu;

-07:00

-15:00

-23:00

Saatlerinde yapılmalıdır. İzlenecek güzergah olarak hasta ve hasta yakınlarının en az olduğu yerler tercih edilmelidir.

b) Ambalaj atıkları:

Servisler için Hemşire odası, doktor odası ve sekreteryanın olduğu bölümde birer adet bulundurulmalıdır. İdari bölümler için her odada birer adet bulunmalıdır. Atık toplama saati olarak sabah 07:00 belirlenmiştir.

c) Tıbbi atıklar

Tıbbi atık toplama kapları servisler için tedavi odası, müdahale odası, pansuman odası, muayene odası ve servis koridorunda olmak üzere birer adet bulundurulmalıdır. Laboratuvar, röntgen, poliklinikler için tıbbi atıkların oluşacağı yerlere en yakın noktasına yerleştirilmelidir. Tıbbi atıklar çalışanları aksatmayacak şekilde serviste tıbbi atık oluşum miktarı da göz önüne alınarak saat olarak;

-07:00

-15:00

-23:00

saatlerinde toplanması tercih edilmelidir. Fakat atık oluşumunun fazla olduğu ameliyathane, acil, diyaliz gibi servislerde lüzum halinde saat 11:30 da toplama işlemi gerçekleştirilebilir.

Toplanan atıklar hasta ve hasta yakınlarının en az olduğu yerler tercih edilerek en kısa yoldan geçici tıbbi atık deposuna götürülmelidir.

d) Tehlikeli atıklar

Tehlikeli atık olarak oluşan piller için her servis ve idari bölümde birer adet ayrı pil toplama kapları oluşturulmalıdır. Röntgen banyo suları için banyo bölümünde bidonlar içerisinde muhafaza edilmelidir. Bu atıklar uygun miktara ulaştığında Anlaşmalı kuruluşlara bilgi verilerek toplanması sağlanmalıdır.

III.5. GEÇİCİ DEPOLAMA SİSTEMLERİ

a)Evsel atıklar:

Evsel atıkların ayrı olarak depolanması için hastane bahçesinde en az iki günlük atığı alabilecek boyutlarda geçici depolama alanı olmalıdır. Deponun tabanı ve duvarları sağlam geçirimsiz mikroorganizma ve kir tutmayan, sürme kapılı, kapısı maviye boyalı, kanalizasyona bağlı ızgaralı bir sistemi ve kolay temizlenebilmesi için

basınçlı bir su musluğu mevcut olan tıbbi ayık deposuyla yan yana inşa edilmiş geçici evsel atık depolama yeri mevcuttur.

b) Tıbbi atıklar:

Tıbbi atıkların diğer atıklardan ayrı olarak depolanması için hastane bahçesinde en az iki günlük atığı alabilecek boyutta deponun tabanı ve duvarları sağlam geçirimsiz mikroorganizma ve kir tutmayan, dışarıya açılır ve turuncu renge boyalı, üzerinde siyah renkle Uluslar Arası Biyotehlike amblemi ve Dikkat Tıbbi Atık ibaresi bulunan, bölge ikliminin sıcaklığı göz önüne alınarak kliması bulunan geçici evsel atık deposuyla yan yana inşa edilmiş geçici tıbbi atık deposu mevcuttur.

III.6. TOPLAMA EKİPMANLARININ TEMİZLİĞİ VE DEZENFEKSİYONU

a) Tıbbi atık taşıma araçları ve geçici atık deposu:

Tıbbi atık kovaları ve taşıma araçları günlük olarak temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir. Tıbbi atık geçici deposunun kuru olarak günlük temizliği ve dezenfeksiyonu yapılmalıdır.

b) Dezenfektanlar:

Hypoklor ve deterjan kullanılmalıdır.

III.KAZA ANINDA ALINACAK ÖNLEMLER VE YAPILACAK İŞLEMLER

a) Tıbbi atıkların toplanması ünite içinde taşınması ve geçici depolanması sırasında oluşabilecek yaralanmalarda alınacak önlemler ve yapılacak işlemler:

Tıbbi atıkların toplanması ve taşınmasında oluşacak yaralanma anında yaralanan kişi hemen acil servise başvurup gerekli pansuman ve tetanoz aşısı olmalıdır. En kısa sürede olayı enfeksiyon komitesine bildirip gerekli kontrollerden geçmek ve takip edilmek üzere İntaniye polikliniğine müracaat etmelidir.

b)Tıbbi atıkların toplanması, ünite içi taşınması ve geçici depolanması sırasında oluşabilecek dökülme ve yayılmalarda alınacak önlemler ve yapılacak işlemler:

Tıbbi atık toplamakla görevli personeller atığın dökülmesini önlemekle ilgili gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler. Gerektiğinde sızdırmazlığın sağlanması için atık poşetini ikinci hatta üçüncü bir poşete daha koymalıdır. Eğer çöp kovasına, taşıma aracına ve depolama alanında kazayla tıbbi sıvı atık dökülmesi meydana gelirse bu bölgede derhal odun talaşı yardımıyla yoğunlaştırılıp alınarak tıbbi atık poşetine konulmalıdır. Yüzey hemen Hypoklor ile dezenfekte edilmelidir.

c)Tıbbi atıkların toplanması, ünite içi taşınması ve geçici depolanması sırasında oluşabilecek yaralanmalar, dökülme-yayılma ve diğer kazaların bildirilmesi, kayıt altına alınması ve raporlanması:

Bu konular Enfeksiyon kontrol komitesine ve atık yönetim sorumlusuna bildirilerek raporlanması sağlanmalıdır.

III. SORUMLU PERSONEL

a) Evsel nitelikli atıklar ile ambalaj atıklarının toplanması ve taşınmasından sorumlu personel ve görev tanımları:

Evsel atıkları toplamaktan servislerdeki her vardiyada bulunan personeller sorumludur. Bu personeller atıkları toplamak, toplanan atıkları atık taşıma aracıyla geçici atık deposuna taşımakla ve çöp kovalarının temizliğini yapmaktan sorumludur.

b) Tıbbi atıkların toplanması ve taşınmasından sorumlu personel ve görev tanımları:

Sorumlu personeller: İbrahim Kayacan ve İbrahim Önal

- *İsmi geçen personeller tıbbi atıkların belirlenen saatlerde toplanmak
- *Toplama esnasında yönetmelikte belirtilen özelliklere sahip turuncu renkli özel kıyafeti giymek
- *Tıbbi atıkları sıkıştırma ve aktarma yapmadan toplayıp ağızlarını sıkıca kapatmak,
- *Topladıkları atıkları tıbbi atık taşıma araçlarıyla geçici atık deposuna taşımak,
- *Taşıma araçlarının ve çöp kovalarının temizliğinden ve dezenfeksiyonundan sorumludurlar.

c) Geçici atık deposunun işletilmesinden sorumlu personel ve görev tanımları:

Sorumlu personel: Nazmi GENCER

Sorumlu personelin görevleri;

- *Depodaki tıbbi atıkları ve evsel atıkları belediye yetkilisine teslim etmek,.
- *Teslimden sonra geçici atık depolama ünitesinin günlük temizliđinden ve dezenfeksiyonundan,
- *Belediye tarafından hazırlanan teslim makbuzunu alıp atık sorumlusuna iletmekten,
- *Servislerden atıkların taşınması sırasında gördüğü olumsuzlukları idareye bildirmekten yükümlüdür.

III.9. KAYIT TUTMA VE RAPORLAMA

a)Oluşan tıbbi atık miktarının belirlenmesi ve kayıt altına alınması

Hastanemizde oluşan tıbbi atık miktarı geçici atık deposu sorumlu personeli tarafından alınarak atık yönetim sorumlusuna verilerek kayıt altına alınması sağlanır.

b)Raporlamadan sorumlu personel

Kayıt altına alınan veriler sorumlu Md.Yrd. tarafından raporlanacaktır.

TASDİK OLUNUR
.../01/2009
Prof. Dr. Metin AYDIN
Baştabip